

07 **Samengevoegde vragen van**

- mevrouw **Evita Willaert** aan de vice-eersteminister en minister van Werk, Economie en Consumenten, belast met Buitenlandse Handel, over "de ronde tafel rond werkbaar werk" (nr. 6784)
- de heer **Jan Spooen** aan de vice-eersteminister en minister van Werk, Economie en Consumenten, belast met Buitenlandse Handel, over "de ronde tafel rond werkbaar werk" (nr. 6842)
- mevrouw **Meryame Kitir** aan de vice-eersteminister en minister van Werk, Economie en Consumenten, belast met Buitenlandse Handel, over "de ronde tafel rond werkbaar werk" (nr. 6915)
- de heer **Stefaan Vercamer** aan de vice-eersteminister en minister van Werk, Economie en Consumenten, belast met Buitenlandse Handel, over "de stand van zaken in het dossier Werkbaar werk" (nr. 7352)

07 **Questions jointes de**

- Mme **Evita Willaert** au vice-premier ministre et ministre de l'Emploi, de l'Économie et des Consommateurs, chargé du Commerce extérieur, sur "la table ronde concernant le 'travail faisable'" (n° 6784)
- M. **Jan Spooen** au vice-premier ministre et ministre de l'Emploi, de l'Économie et des Consommateurs, chargé du Commerce extérieur, sur "la table ronde concernant le 'travail faisable'" (n° 6842)
- Mme **Meryame Kitir** au vice-premier ministre et ministre de l'Emploi, de l'Économie et des Consommateurs, chargé du Commerce extérieur, sur "la table ronde concernant le 'travail faisable'" (n° 6915)
- M. **Stefaan Vercamer** au vice-premier ministre et ministre de l'Emploi, de l'Économie et des Consommateurs, chargé du Commerce extérieur, sur "l'état d'avancement du dossier Travail sur mesure" (n° 7352)

07.01 **Evita Willaert** (Ecolo-Groen): Mijnheer de voorzitter, mijnheer **07.01** **Evita Willaert** (Ecolo-Groen): La deuxième table ronde de minister, gisteren vond de tweede rondetafelconferentie over

werkbaar werk plaats, meer bepaald werk op maat. Ik maak even een zijsprongetje want mijn vraag is natuurlijk al enigszins gedateerd. Het blijkt dat wij vanuit internationaal perspectief redelijk goed scoren inzake de klassieke arbeidsregelingen zoals lonen en arbeidstijden. Het is natuurlijk altijd nuttig om deze te actualiseren.

Echt werkbaar werk, in de zin van mensen de mogelijkheid geven om effectief langer te werken, gaat eigenlijk niet over bijvoorbeeld het opsparen van vakantiedagen maar wel over wat er tijdens het werk zelf gebeurt, de mate waarin mensen autonomie hebben en zelf kunnen beslissen over de taken die zij uitvoeren.

Uiteraard is het niet evident voor beleidsmakers om impact te hebben op de manier waarop werk in bedrijven en organisaties georganiseerd wordt. Wat het beleid echter wel kan doen is de omslag naar een degelijker werkplek ondersteunen. Dat is wel mogelijk en uiteraard zijn de sociale partners daarin bijzonder belangrijk. Hierbij denk ik niet aan een overheid die bijkomende regels opstelt, maar wel aan een overheid die de rol van partner, inspirator en katalysator speelt.

Ik heb een aantal vragen over de rondetafel die gisteren plaatsvond. Kunt u even duiden wie daar gisteren aan deelnam? Welke thema's stonden op de agenda? U hebt al vier velden gemarkeerd, maar kwamen er nog andere onderwerpen ter sprake?

Naar de rondetafel in juni ging u eigenlijk zonder voorafgaand plan of zonder duidelijke visie op de thematiek. U gaf de partners een blanco blad. Is dat nu al anders? Hebt u nu al meer ideeën over de te volgen richting? Weet u specifiek wat de overheid zelf kan doen om de werkplek te stimuleren en meer werkbaar te maken, want daar gaat het immers om? Zoals ik al zei, gaat werkbaar werk over meer dan vakantiedagen.

Ik weet dat er een website gelanceerd is. Wat is de bedoeling ervan? Zult u binnenkort zelf een meer algemeen voorstel van plan van aanpak voorleggen?

07.02 Jan Spooren (N-VA): Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, ik sluit mij hierbij aan. Zowel het Parlement als de regering hebben zich gebogen over werkbaar werk. U nam het initiatief voor de rondetafel en u zei dat de sociale partners in een eerste fase tot november de tijd zouden krijgen om tot resultaten te komen. Ik lees nu dat er nog niet veel op tafel ligt.

U zei ook hierover te zullen overleggen met uw federale collega's bevoegd inzake Pensioenen en Volksgezondheid, wat mij logisch lijkt, alsook met uw regionale collega's, wat even logisch is.

Mijnheer de minister, is het overleg over dit thema met uw regionale collega's reeds opgestart? Hoe ziet u deze samenwerking concreet verlopen?

Kunt u een stand van zaken geven over wat thans voorligt? Wij hebben er hier en daar al wat over vernomen, maar ik hoor het graag uit uw mond.

U hebt intussen zelf al een aantal initiatieven genomen. Werkt u met de regering inderdaad verder aan voorstellen, voor het geval de

sur le travail sur mesure s'est tenue hier. L'autonomie est l'une des conditions primordiales à la poursuite de l'exercice d'une activité professionnelle. Le gouvernement ne peut certes pas s'immiscer dans l'organisation du travail par les employeurs, mais il peut néanmoins soutenir la mutation vers une amélioration du lieu de travail.

Qui a participé à la table ronde d'hier? Quels ont été les thèmes abordés? Au départ, le ministre n'a imposé aucune feuille de route aux partenaires sociaux. A-t-il déjà une idée plus précise de la teneur finale des propositions qui seront formulées? Que peut faire le gouvernement pour mettre en place les conditions nécessaires à la création d'un travail sur mesure? Un plan d'action sera-t-il proposé? Quelle est la finalité du nouveau site internet?

07.02 Jan Spooren (N-VA): Le ministre a laissé jusqu'à la fin novembre aux partenaires sociaux pour avancer des propositions sur le thème du travail sur mesure dans le cadre d'une table ronde. Il veut également consulter les ministres des Pensions et de la Santé publique ainsi que les Régions.

La concertation avec les Régions a-t-elle déjà commencé? Le ministre peut-il dresser un état des lieux de ce qui est proposé? Si les partenaires sociaux ne parviennent pas à des accords, le gouvernement élaborera-t-il des propositions?

sociale partners niet tot sluitende afspraken zouden komen?

De **voorzitter**: Mevrouw Kitir zal de antwoorden schriftelijk ontvangen. Dan geef ik het woord aan de heer Vercamer.

Wat een verrassing, mijnheer Vercamer. Welkom in de commissie voor de Sociale Zaken. De minister is aanwezig.

U was ook aanwezig bij de bespreking van het dossier over werkbaar werk, in Gent.

Ik merk dat u uw vraag niet vindt, maar ik zal ze u geven. Wij zijn immers vriendelijke mensen; een bijzonder goed voorzitterschap.

07.03 Stefaan Vercamer (CD&V): Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, gisteren vond de rondetafelconferentie plaats over werkbaar werk, waarbij onder andere de piste werd gelanceerd van de cao 104 voor een leeftijdsbewust personeelsbeleid, de loopbaanrekening en het loopbaansparen en de strijd tegen stress en burn-out. In het kader van de tweede piste gaf de minister onlangs een voorzet met zijn voorstel om vakantiedagen op te sparen.

Welke vorderingen zijn er gemaakt op het vlak van de vier denksporen?

Is er een reactie gekomen van de sociale partners op het voorstel over de vakantiedagen? Hebben zij eventueel zelf nog andere pistes voorgesteld, gisteren?

Hoe ziet de verdere planning er nu uit? Welke afspraken zijn daarover gemaakt?

07.04 Minister Kris Peeters: Mijnheer de voorzitter, collega's, gisteren hebben wij een tweede rondetafelconferentie over werkbaar werk gehouden, of over wendbaar werk of werk op maat — er kwamen verschillende invalshoeken aan bod — in de gebouwen van Axa Belgium te Watermaal-Bosvoorde. Wij hebben dat daar gedaan omdat Axa Belgium een aantal heel concrete voorbeelden kon tonen over hoe zij werkbaar werk toepassen.

Wie was daar allemaal aanwezig? De deelnemerslijst werd deze keer, in vergelijking met de eerste rondetafelconferentie van 9 juni, uitgebreid met academici en adviseurs van collega-ministers en ministers zelf van het federale en het regionale niveau. Zo antwoord ik op uw vraag, mijnheer Spooren. Wij hebben hen daarbij betrokken en uitgenodigd. Bij de eerste rondetafelconferentie hadden wij ons beperkt tot de leden van de Groep van Tien, de voorzitter van de NAR, de federaties van arbeidsgeneesheren en preventieadviseurs, alsook afgevaardigden van de externe diensten voor preventie en bescherming op het werk. Wij hebben de groep dus wat uitgebreid. Het is zeker ook belangrijk dat wij alle regionale en federale ministers, die zich hebben laten afvaardigen, met uitzondering van minister Borsus, die zelf aanwezig was, hebben uitgenodigd.

Ik heb toen onderstreept — ik wil dat ook hier doen — dat er niet één mirakeloplossing is om werkbaar werk voor werkgevers en werknemers te realiseren. Momenteel hebben wij zicht op een batterij aan mogelijkheden die wij samen met de sociale partners willen

07.03 Stefaan Vercamer (CD&V): Hier, il a entre autres été question du compte-carrière, ainsi que de la lutte contre le stress et le burn out. Pour ce qui est du premier point, le ministre est monté au créneau avec sa proposition tendant à permettre l'épargne de jours de congé.

Quels progrès ont-ils été réalisés dans le domaine des quatre pistes de réflexion?

Les partenaires sociaux ont-ils déjà réagi à la proposition relative aux jours de vacances? Qu'en est-il du calendrier?

07.04 Kris Peeters, ministre: Une première table ronde s'est tenue le 9 juin, suivie d'une deuxième hier, à laquelle ont participé non seulement le Groupe des 10, le président du CNT, les fédérations de médecins et des conseillers en prévention, mais également des délégués des services externes de prévention et de protection sur le lieu du travail et des représentants du monde académique et de ministres des gouvernements fédéral et régionaux ainsi que M. Borsus en personne.

Il n'existe pas de recette miracle pour créer un travail faisable. Toutefois, les partenaires sociaux ont formulé un total d'environ 50 propositions en plus des nôtres, énumérées dans l'accord de gouvernement. À présent, nous examinons ensemble la manière d'aborder ce dossier d'une façon concrète et équilibrée.

opnemen. Wij moeten alles nu nog wat rangschikken, maar in totaal zijn er ongeveer vijftig voorstellen van de sociale partners. Er zijn natuurlijk ook voorstellen uit het regeerakkoord die wij willen waarmaken. Ik heb gisteren ook uitdrukkelijk gezegd dat wij nu moeten zien dat het pakket evenwichtig is en dat zowel de sociale partners als de Nationale Arbeidsraad, de regering, dit Parlement en de commissie moeten nagaan hoe de zaak concreet zal worden aangepakt, gelet op de verschillende invalshoeken.

Ik weet dat deze commissie de ambitie heeft daar mee aan te werken, waarvoor grote dank.

Werkbaar werk is vooral werk op maat. Wij geloven in een aanpak op sectoraal, bedrijfs- en individueel niveau. Wij moeten ervoor zorgen dat er initiatieven genomen worden en dat er innovatief wordt omgegaan niet alleen met betrekking tot de procedure om tot resultaten te komen maar ook met die resultaten zelf.

Een werkgever moet zijn onderneming kunnen laten groeien. Daarvoor heeft hij een flexibele arbeidsorganisatie en gemotiveerd personeel nodig. De werknemer, het andere aspect, moet de zekerheid hebben van een job met voldoende evenwicht op het vlak van professionele uitdaging, tijdsindeling en draagkracht.

Werkbaar werk gaat over tijd, van kloktijd naar tijdsbeleving over mobiliteit van vaste werkplekken met vaste uren naar tijd- en plaatsafhankelijk werken. Het gaat over preventie en re-integratie van langdurig arbeidsongeschikten, en over zelf aan het stuur van zijn loopbaan zitten. Deze aspecten kunnen maar naar behoren werken als ook het inspirerend leiderschap in een organisatie wordt ervaren als een belangrijk aspect.

Wij hebben alvast een eerste belangrijke stap vooruit gezet om zuurstof te geven aan organisaties via de lastenverlaging en de taxshift.

Collega Spooren en collega Vercamer, wij hebben niet alleen de federale maar ook de regionale ministers van Werk, KMO's, Pensioenen, Onderwijs, Ambtenarenzaken en Volksgezondheid gecontacteerd en uitgenodigd. Gisteren hebben wij aan de sociale partners gevraagd om vier topprioriteiten voor te stellen en kort toe te lichten. Zo komen wij tot een vijftigtal voorstellen.

Ik heb al gezegd dat wij nu stappen vooruit zetten. De Nationale Arbeidsraad heeft zich bijvoorbeeld al gebogen over de glijdende werktijden. De Nationale Arbeidsraad heeft zich ook al gebogen over de deeltijdse arbeid, de administratieve vereenvoudiging en de re-integratie. Er zijn dus zaken waar de sociale partners zich al over gebogen hebben en waar wij iets sneller vooruit kunnen gaan.

Wat het loopbaansparen betreft, heb ik geen fundamentele bezwaren gehoord van de sociale partners.

Er is natuurlijk wel heel wat discussie over de modaliteiten. Het gaat hier niet alleen over de extra vakantiedagen. Er werd ons het voorbeeld van Colruyt toegelicht, waar dat al zeer lang wordt toegepast in de praktijk. Als een werknemer het bedrijf verlaat, zou hij die extra vakantiedagen echter moeten kunnen meenemen. Wij zullen

Le travail faisable est essentiellement un travail sur mesure, une grande place devant être laissée à des initiatives innovantes dans des thèmes disparates tels que le temps de travail, la mobilité professionnelle, la prévention, la réintégration de personnes en incapacité de travail de longue durée et la gestion de la carrière par le travailleur. Tout cela implique également qu'il faut accorder une attention suffisante à l'importance du leadership inspirant. Avec la baisse des charges et le virage fiscal, nous nous sommes déjà efforcés de donner une première impulsion importante aux organisations. Hier, nous avons demandé aux partenaires sociaux de proposer 4 priorités absolues qui ont donné lieu à ces 50 propositions.

Nous progressons. Le CNT s'est déjà penché sur les horaires variables, le travail à temps partiel, la simplification administrative et la réintégration. Je n'ai pas perçu d'objections majeures au compte épargne-temps.

Une troisième table ronde n'est pas programmée pour le moment. Nous avons établi la liste de tous les éléments et il s'agit à présent de convenir d'un mode opératoire. Je distingue deux points de vue, celui des travailleurs et celui des employeurs, et il s'indique de rechercher de bons équilibres. Nous avons reçu de très nombreuses réactions sur le site internet créé récemment, werkopmaat.belgie.be/travailsurmesure.belgique.be. Ces questions suscitent donc certainement de l'intérêt.

hier begin volgend jaar op terugkomen omdat wij daarover eerst nog wat studiewerk willen laten verrichten, bijvoorbeeld over wat die modaliteiten zullen zijn en hoe dit kan worden mogelijk gemaakt voor de kmo's.

Mijnheer de voorzitter, dames en heren, er vond een tweede rondetafelconferentie plaats over werkbaar werk. Er is vooralsnog geen derde aangekondigd. Dergelijke rondetafelconferenties kennen immers ook hun limieten. Wij hebben alles opgelijst en wij moeten nu een modus operandi afspreken. Hoe gaan wij dit, rekening houdend met het regeerakkoord, vanuit de verschillende invalshoeken aanpakken? Er ligt daar nog heel wat werk op de plank.

Ik dank ook alle voorstellen vanuit de politiek, zowel van meerderheid als oppositie. Ik ben daar iedereen dankbaar voor omdat dit allemaal wordt meegenomen om uiteindelijk te komen tot werkbaar werk. Sommigen hebben het trouwens over *www*, wendbaar werkbaar werk. Er zijn volgens mij twee invalshoeken, namelijk vanuit werknemers- en vanuit werkgevershoek. Wij moeten het juiste evenwicht en de juiste balans vinden.

Op de recent gelanceerde website 'werkopmaat.belgie.be/travailsurmesure.belgique.be' krijgen wij heel wat reacties. Dit leeft echt bij de mensen! Als politici zullen jullie dit ook al wel hebben ervaren. Er is heel veel interesse en er worden heel wat ideeën en reacties geuit. Ik hoop de wetgevende initiatieven ter zake in deze commissie te kunnen bespreken.

07.05 Evita Willaert (Ecolo-Groen): Mijnheer de minister, ik ben het met u eens dat een mirakeloplossing niet bestaat. Werkbaar werk heeft vele facetten. U weet dat wij de ambitie hebben om daaraan mee te werken, ook vanuit de oppositie.

Wij hebben een heel interessant bezoek gebracht aan een aantal projecten van Flanders Synergy. In de veranderingsprocessen die de bedrijven en organisaties daar ondergaan begint alles met visievorming. Ik denk dat dit ook voor ons belangrijk is, niet alleen met betrekking tot werkbaar werk, maar om te kijken waarin wij elkaar inzake visie kunnen vinden. Ik hoop dat u mij kunt bijtreden dat er naast de klassieke thema's inzake arbeid ook mogelijkheden zijn voor de overheid om een ommekeer naar meer degelijke werkplekken te maken. In Finland staat men daar veel verder in. Dat is een kleiner land, maar zij betrekken veel meer bedrijven dan wij bijvoorbeeld doen met Flanders Synergy. Ik denk dat een organisatie als Flanders Synergy een heel mooi voorbeeld is van wat mogelijk is, ook vanuit de overheid.

Visie is belangrijk, en strategie. Belangrijk is ook dat u als minister meetbare doelen vooropstelt. Hoeveel bedrijven willen wij betrekken? Hoeveel organisaties willen wij binnen een bepaalde tijdspanne halen?

U weet dat wij een tiental voorstellen hebben gedaan. Ik ben blij dat u die wilt meenemen. Ik hoop inderdaad dat wij constructief verder kunnen samenwerken, ook in deze commissies met meerderheid en oppositie.

Als men in de sociale media iets over werkbaar werk zegt, krijgt men

07.05 Evita Willaert (Ecolo-Groen): Il n'y a pas, effectivement, de solution miracle car le travail faisable présente de nombreuses facettes. Vision et stratégie constituent toujours le socle, comme le démontre le fonctionnement d'une organisation telle que Flanders Synergy. Le ministre doit définir des objectifs quantifiables, c'est certain. Combien d'entreprises voulons-nous associer à notre projet? Nous avons nous-mêmes déposé sur la table une dizaine de propositions et je me réjouis que le ministre se dise prêt à les examiner. J'espère que nous pourrions y travailler dans un esprit constructif dans ces commissions, majorité et opposition réunies, car le travail faisable est en effet quelque chose qui tient à cœur de nos concitoyens.

heel veel reacties van heel veelzijdige mensen. Het leeft in alle lagen van de bevolking. Vooruitstrevende bedrijven zijn daarmee echt bezig. Het belangt ons allen aan. Zeker in het kader van maatregelen inzake langer werken is het iets waarvan wij snel maar ook heel goed werk moeten maken.

07.06 Jan Spooren (N-VA): Mijnheer de minister, ik wil mij aansluiten bij collega Willaert wat het nut betreft van die studie-uitstap die wij hebben gemaakt. Die was heel interessant. Het belangrijkste dat ik daaruit heb geleerd, is dat werkbaar werk iets is dat op bedrijfsniveau op de werkvloer moet worden gecreëerd door de bedrijfsleiders en de werknemers. Men start met een visie die evenwel ook moet worden uitgewerkt.

Er werd ons beleidsmakers, vooral gevraagd om opportuniteiten, ruimte en flexibiliteit te creëren, wat toelaat om op bedrijfsniveau, of zelfs op individueel niveau, werkbaar werk te installeren. Er werd ook gevraagd om niet te veel regeltjes, administratie en bureaucratie op te leggen.

Een tweede zaak die mij heeft verwonderd, is dat werknemers en werkgevers op bedrijfsniveau heel snel een overeenstemming bereikten over al die maatregelen, maar dat zij de gezamenlijke klacht hadden dat de sociale partners op macroniveau, dus op federaal niveau, veel minder flexibel en meewerkend waren dan de sociale partners op bedrijfsniveau.

Ik denk dat dit iets is dat u in het achterhoofd moet houden, niet alleen bij de rondetafels, maar ook bij verder overleg over dit thema.

07.07 Stefaan Vercamer (CD&V): Mijnheer de minister, ik dank u voor uw antwoord.

Ik sluit mij aan bij de vorige sprekers. De overheid kan inderdaad een kader creëren waarin we een aantal zaken vergemakkelijken, waardoor de werknemers hun loopbaan zelf beter kunnen organiseren om het voor hen werkbaar te maken, in functie van hun noden op bepaalde tijdstippen in hun loopbaan.

Daarnaast bleek op die studiedag dat het zinvol zijn van werk en de organisatie daarvan op het bedrijf minstens even belangrijk zijn. De vraag is of wij een begeleidende aanpak zoals Flanders Synergy doet niet kunnen inpassen in het opleidingsbeleid van levenslang leren van bedrijven of in de opleidingsinitiatieven die bedrijven moeten nemen. Dat blijkt immers een belangrijk gegeven te zijn.

De **voorzitter:** Mijnheer de minister, u hebt als minister-president Flanders Synergy opgericht. De commissie heeft dat bezocht en het was een heel leerrijk bezoek.

Wij hebben daar onder meer gezien dat het Wit-Gele Kruis haar organisatie helemaal heeft aangepast, waardoor er daar nu met goesting wordt gewerkt. Ik ben niet voor de term werkbaar werk. Ik heb de indruk dat er veel werk is dat niet werkbaar is. Het gaat om werken met goesting en passie. Dat is een betere term. Dat is bijvoorbeeld ook mogelijk in callcenters.

De mensen die deze groep runnen, Mieke Van Gramberen en co,

07.06 Jan Spooren (N-VA): Le travail sur mesure doit être concrétisé au niveau des entreprises par les chefs d'entreprise et les travailleurs. Le rôle des politiques consiste surtout à offrir des perspectives, de l'espace et de la flexibilité et à éviter bureaucratie et règles inutiles.

Les travailleurs et employeurs ont conjointement déploré le manque flagrant de flexibilité et de collaboration des partenaires sociaux au niveau fédéral.

07.07 Stefaan Vercamer (CD&V): L'État peut effectivement créer un cadre en vue de faciliter un certain nombre de choses. La journée d'étude a également permis de souligner l'importance du sens que l'on donne au travail et de son organisation au sein de l'entreprise. Il faudrait voir si l'approche de Flanders Synergy, axée sur l'accompagnement, ne peut pas être intégrée à la politique de formation des entreprises.

Le **président:** Le ministre a créé Flanders Synergy lorsqu'il était ministre-président. La manière dont les dirigeants de ce groupe traduisent concrètement ces principes dans le quotidien d'une entreprise est réellement efficace. Comme cela a été souligné, il pourrait s'avérer utile de les impliquer.

doen dat zeer goed. Wij hebben met verschillende parlementsleden, van meerderheid en oppositie, vastgesteld dat de manier waarop zij dat concreet vertalen in een bedrijf echt werkt. Het zou goed zijn, zoals collega Vercamer zei, hen daarbij te betrekken. Men doet dat met weinig nationale regels. Er zijn uiteraard hier en daar hindernissen, maar men ziet dat het inspirerend werkt. Dat is de weg die gevolgd zou moeten worden.

Ik dank u voor het debat, collega's.

Het incident is gesloten.

L'incident est clos.